

THE HYBRID OFFICE

— PAMI —

v. 01.2021

Inhoud

- Change
- The office is dead - long live the office
- Office renaissance
- Hybrid workspace
  - Het kantoor als centrale 'clubhuis'
  - Flexibiliteit
  - Slimme werkomgeving
  - Thuiswerkplek
  - Welzijn
  - Duurzaamheid

Change

2020 was in ieder opzicht een atypisch jaar. De Corona pandemie heeft aanzienlijke gevolgen voor de maatschappij en economie, zowel lokaal als wereldwijd... Maar het zorgde ook voor een versnelling bij bepaalde kernen van verandering. Of zoals Jared Spataro, Corporate Vice President bij Microsoft 365, zegt: *'In this era of remote everything, we have seen two years worth of digital transformation in two months'*.

Ook onze werkomgeving en manier van werken werd danig op z'n kop gezet. Als werkgever, maar ook als (interieur)architect, staat u hierdoor voor grote uitdagingen. Hoe ziet de kantooromgeving in de toekomst eruit? Hoe gaan we om met thuiswerk? Welke technologische versnellingen zorgen voor een slimmer en veiliger gebruik van ruimtes?...

Boost employee well-being, productivity and collaboration.

The office is dead - long live the office

Uit diepgaande gesprekken met onze klanten en partners blijkt dat het fysieke kantoor, ondanks alles, toch een blijver is. Medewerkers appreciëren thuiswerk, maar missen toch ook veel aspecten van hun vertrouwde werkomgeving. Dit wordt bevestigd door diverse (internationale) onderzoeken.

Dé rode draad hierbij is het gebrek aan menselijke interactie. Ontmoeten, samenwerken en inspireren is essentieel bij onze manier van werken. Formele & informele gesprekken onderling, het contact met de leidinggevende, de verbondenheid met het bedrijf... Deze sociale dynamiek is nu eenmaal niet hetzelfde in een virtuele wereld, ondanks alle technologische mogelijkheden. Het kantoor, als centrale locatie, zorgde hier in het verleden steeds voor en zal deze taak ook in de toekomst vervullen.

Naast samenwerken en ontmoeten moet een inspirerend kantoor natuurlijk ook mogelijkheden bieden tot andere taken zoals geconcentreerd werken... De werkomgeving moet in de toekomst dus nog meer afgestemd zijn op de gebruiker en de taak of activiteit die hij of zij uitvoert.

Daarnaast biedt het kantoor nog een extra voordeel: de fysieke scheiding van privé en werk. Door het vele thuiswerk vinden veel medewerkers het steeds moeilijker om het evenwicht te bewaren. En dan spreken we niet alleen over de combinatie van thuiswerk en kinderen.

In deze whitepaper delen we onze inzichten en enkele trends. Als workspace designers gaan we graag met u in gesprek hierover om uw werkomgeving klaar te maken voor de toekomst.

Tip!

*Lees onze blogposts
op www.pami.be
over de laatste inzichten.*

WORKSPACE DESIGNERS

Factory & showroom
Showroom Tour & Taxis

Industrielaan 20
Showroom B4

Nolimpark 1408
Havenlaan 86 C

3900 Pelt
1000 Brussels

Tel +32 11 800 700
Tel +32 2 475 22 40

info@pami.be

www.pami.be

BE 0434 820 019

Office renaissance

Flashback naar 2019! De meesten onder ons werkten het grootste deel van hun tijd op kantoor en slechts sporadisch vanop een andere locatie, zoals thuis. Hier en daar werden werkplekken of zones specifiek ingericht voor een bepaald doel of taak. Technologische tools werden met mondjesmaat ingezet. Een langzame verschuiving, weg van het traditionele kantoor. Voor sommigen is dit beeld al een vage herinnering.

Plots was er dan de corona pandemie. Alles wijzigde of kwam in een stroomversnelling, wereldwijd. Onze vertrouwde werkomgeving en workjourney is niet meer. Massaal telewerk, online-meetings, social distance... deden hun intrede. Maar ook de manier van leiding geven, van coachen... nam een nieuwe wending. Kortom een enorme evolutie vond plaats op een korte periode.

Deze impact zorgt ervoor dat organisaties 'the office as they know it' moeten herdenken. Van een nauwe focus op efficiëntie naar een pluralistische die meer inspeelt op het emotionele en fysieke welzijn van medewerkers. Het kantoor en alles wat er rond hangt kent als het ware een wedergeboorte met een doorgedreven human centered benadering!

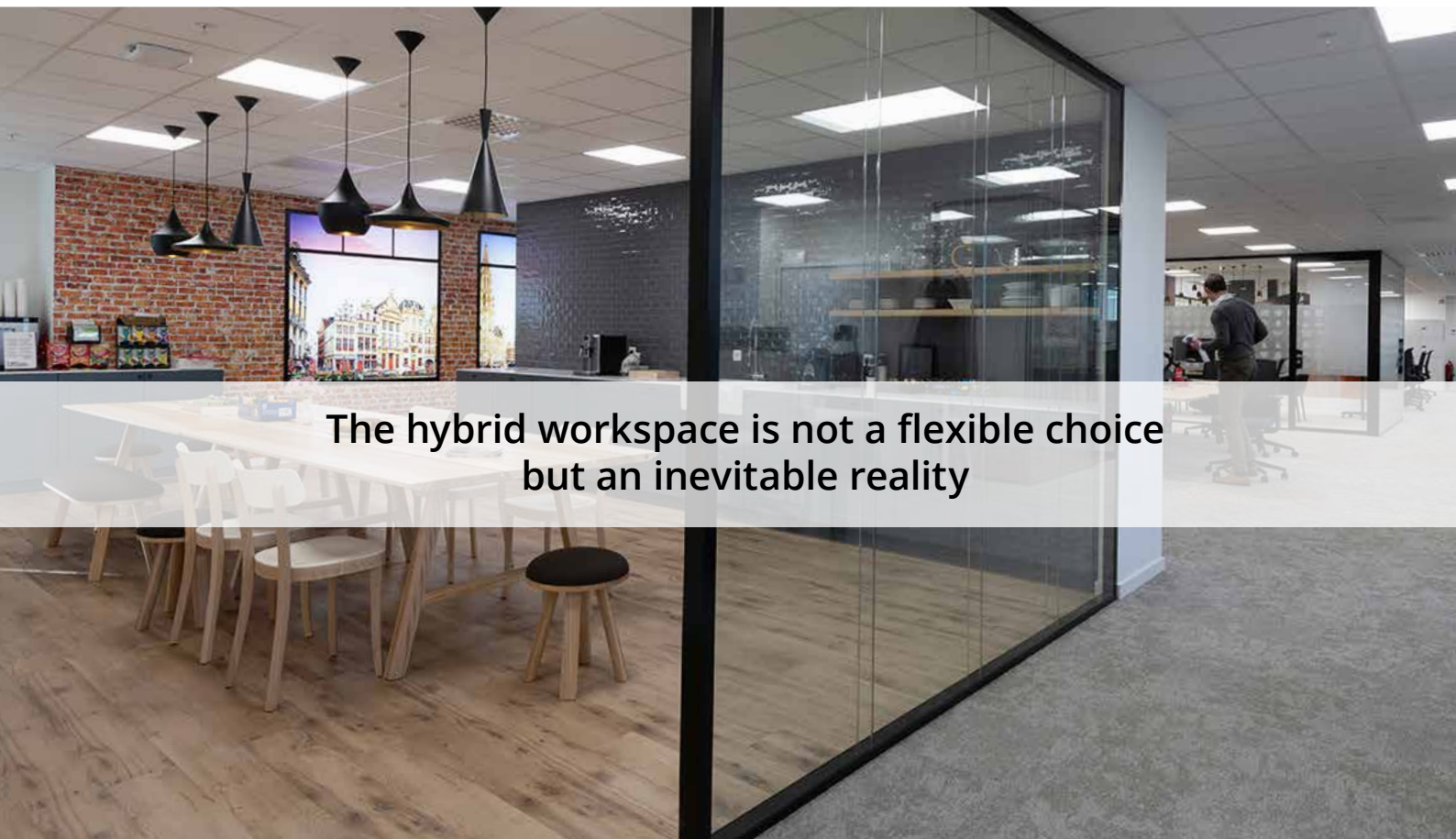
**Office renaissance will focus on nurturing
creativity, collaboration and wellness**

Hybrid workspace

De toekomstige werkomgeving evolueert in onze visie steeds verder naar een hybride vorm. We brengen onze werkdag niet meer op 1 vaste locatie door, maar we switchen tussen verschillende ruimtes op kantoor, thuiswerk, co-working, satellietkantoren... Deze decentralisatie zorgt als het ware voor een 'extended workplace'.

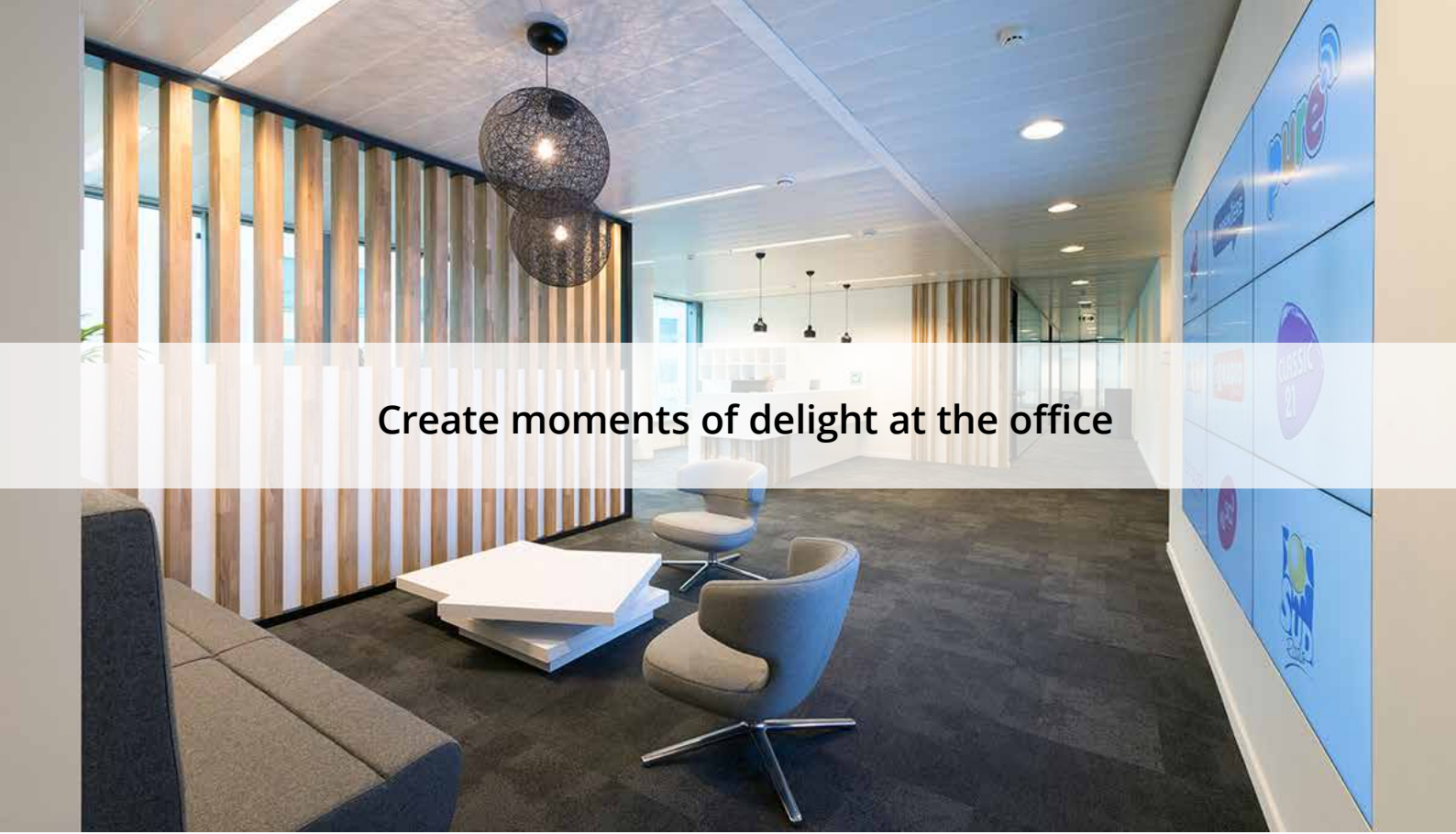
Afhankelijk van de persoon, taak of het moment van de dag of week maken we gebruik van een ander type werkomgeving. Als werkgever is het dus noodzakelijk uw medewerkers diverse werkomgevingen aan te bieden en zo voor de nodige flexibiliteit te zorgen.

Vanuit onze ervaring en marktkennis kunnen we u wel enkele handvatten aanreiken.

**The hybrid workspace is not a flexible choice
but an inevitable reality**

Create moments of delight at the office

Het kantoor als centrale 'clubhuis'

Het kantoor vormt de fysieke spil van de bedrijfscultuur, hét centrum om contacten te leggen, samen te werken, klanten te ontvangen, te innoveren, gecoacht te worden, creatief te zijn... In combinatie met de juiste company branding wordt een totale workspace experience gecreëerd waardoor de échte aard van de organisatie zicht- en voelbaar wordt voor medewerkers en klanten. Bovendien wordt het samenhorigheidsgevoel versterkt.

Of een medewerker al dan niet naar kantoor komt wordt meer en meer een keuze. Het toekomstige kantoor zal daarom haar bestaansrecht moeten verdienen en zich moeten bewijzen t.o.v. haar gebruikers. Alle ruimtes, technologische tools... moeten 'human centered' zijn om medewerkers te inspireren, productief te laten zijn...

Binnen dit centrale kantoor zien we enkele verschuivingen. Samenwerken en overleg (zowel fysiek als online) winnen aan belang. Dit uit zich o.a. in een toename van kleine vergaderzalen en akoestische bubbles waar in alle rust korte besprekingen kunnen doorgaan, zonder dat collega's gestoord worden.

Voor informele praatjes kan iedereen ondertussen steeds terecht in de loungehoek of koffiecorner. Ook de cafetaria doet vaak dienst als informele ontmoetingsplaats. Meer nog dan in de koffiecorner hebben medewerkers er de mogelijkheid om even over wat anders te praten. Zorg steeds voor een multifunctionele en aangename inrichting van uw cafetaria zodat die ook makkelijk gebruikt kan worden als aanlandwerkplek, vergaderruimte of locatie voor bedrijfspresentaties. Zo is er voor ieder (en elke taak) wat wils.

WORKSPACE DESIGNERS

Factory & showroom
Showroom Tour & Taxis

Industrielaan 20
Showroom B4

Nolimpark 1408
Havenlaan 86 C

3900 Pelt
1000 Brussels

Tel +32 11 800 700
Tel +32 2 475 22 40

info@pami.be

www.pami.be

BE 0434 820 019

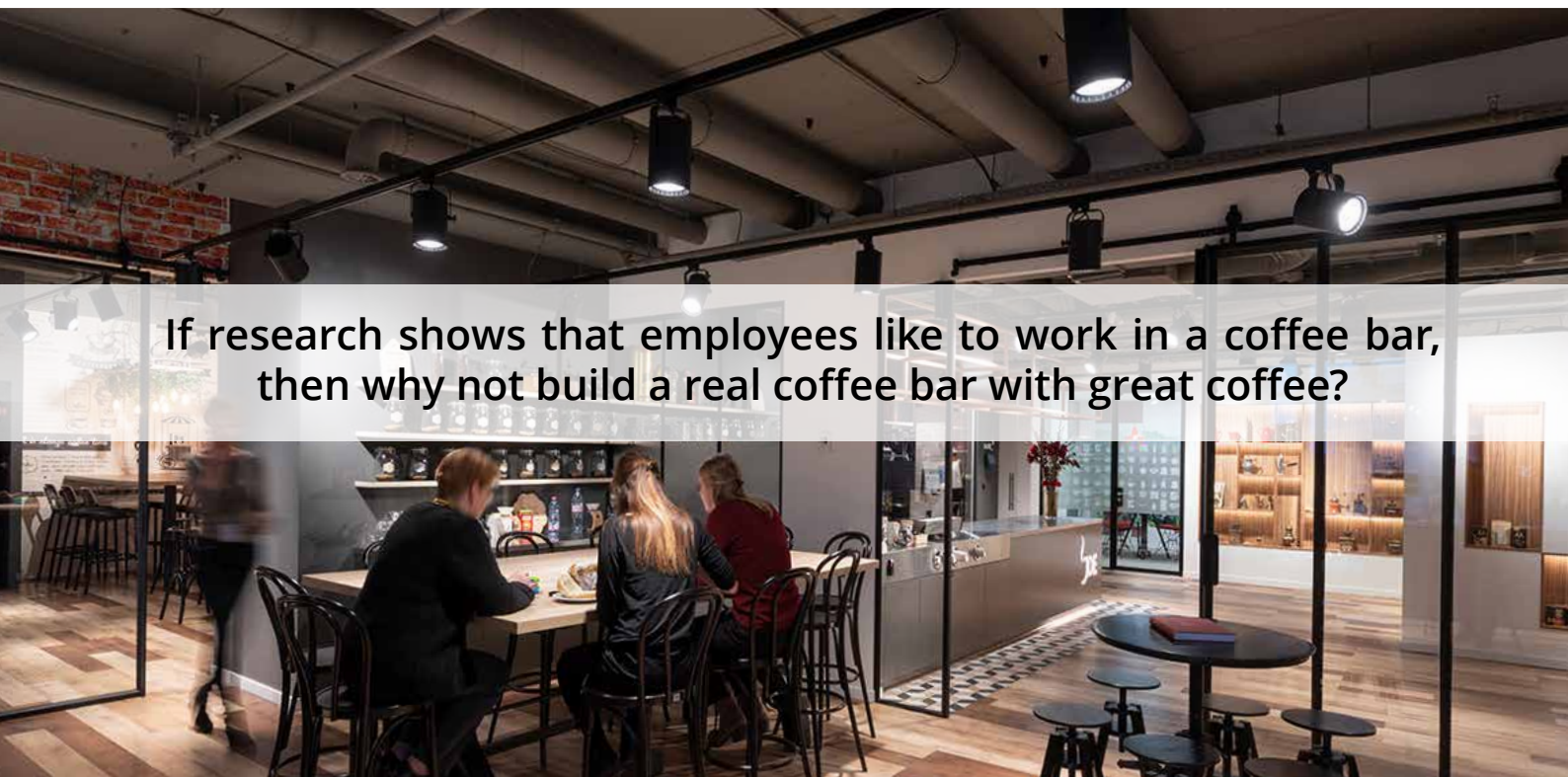
Maar ook het verdwijnen van de grote, open landschapsumgevingen is een trend die zich doorzet. Sommige werknemers functioneren minder goed als er te veel afleiding en 'lawaaï' is. Ze hebben last van storende omgevingsgeluiden waardoor ze zich moeilijker kunnen concentreren. Dat weegt uiteraard op hun prestaties. Zulke medewerkers hebben behoefte aan een rustige omgeving en wat meer privacy. De individuele behoeftes staan centraal.

Flexibiliteit

Rond het centrale kantoor zien we een verscheidenheid van bijkomende, flexibele locaties ontstaan waar medewerkers kunnen werken in dezelfde ergonomische en professionele omstandigheden. Dit kan gaan van een co-workingspace, satelietkantoren, koffieshop... tot de thuiswerkplek (waarover later meer).

Op grond van de ervaringen van de afgelopen twaalf maanden zullen medewerkers aanzienlijk minder tijd aan woon-werkverkeer besteden. Deze flexibiliteit betekent een winst in productiviteit én een betere work life balance. De vermindering van woon-werkverkeer heeft als surplus nog een milieuvriendelijk voordeel dankzij de afname van de CO₂-uitstoot.

Flexibiliteit is ook van toepassing op het centrale kantoor. Denk o.a. aan het opbergen van persoonlijke spullen. Een slim lockermanagementsysteem, zoals dat van Vecos, helpt u om vaste, gedeelde en flexibele lockers toe te wijzen aan uw medewerkers. U kunt het helemaal aanpassen aan de specifieke situaties en behoeften van uw bedrijf. Dankzij de specifieke functionaliteiten van het systeem kunt u er zelfs voor zorgen dat uw medewerkers op veilige afstand van elkaar blijven wanneer ze hun locker gebruiken. Zo helpt u, indien noodzakelijk, de social distancing op kantoor te waarborgen.

If research shows that employees like to work in a coffee bar, then why not build a real coffee bar with great coffee?

A person with long brown hair, seen from the side, is pointing their right index finger at a digital office floor plan displayed on a large screen. The floor plan is a detailed architectural drawing of an office space, with various rooms and corridors. Some areas are highlighted in green and orange. The text 'Why don't we embed technology in the office to help people feel, work and think better?' is overlaid on the image in a white, sans-serif font.

Why don't we embed technology in the office to help people feel, work and think better?

Ook vergaderzalen zullen flexibeler ingericht worden. De set-up moet makkelijk aangepast kunnen worden en dat vraagt gebruiksvriendelijke, modulaire systemen die kunnen meegroeien met het bedrijf.

Naast een flexibele inrichting moeten we ook flexibel omgaan met de beschikbare ruimte. Ruimte kost immers geld!

Slimme werkomgeving

Deze nieuwe hybride werkvorm wijzigt het traditionele gebruik van het kantoor ingrijpend. Als het niet goed ingezet wordt, ontstaan er allerlei uitdagingen voor medewerkers: zoektochten naar een vrij bureau, onnodig bezette werkplekken, onvindbare collega's, overboekte vergaderruimtes met de nodige no-shows...

Medewerkers willen zelfstandig een vergadering organiseren, direct een ruimte of werkplek reserveren en eenvoudig uitnodigingen versturen. Ze willen een optimale beschikbaarheid van flexibele werkplekken en hebben een hekel aan het claimen van bureaus. Hun gasten hoeven niet te lang te wachten en moeten snel op hun bestemming zijn.

Daarnaast ontstaan er ook bovenliggende aandachtspunten voor de bedrijfsleiders en facilitairen. Hoe gaan we om met het aantal mensen op kantoor? In het gebouw zelf, maar ook in de vergaderruimtes, de receptie en de werkplek. Hoe zorgen we ervoor dat medewerkers voldoende afstand tot hun collega's kunnen houden, indien noodzakelijk? Hoe zorgen we voor een veilige en hygiënische werkplek?

Technologische ontwikkelingen bieden tegenwoordig een oplossing om het ruimtegebruik te monitoren en beheren. Via diverse sensoren geven de verzamelde en realtime data de facility manager nuttige inzichten. Door hier slim gebruik van te maken kan hij of zij nog beter inzetten op employee delight, maar het kan ook leiden tot ingrijpende kostenbesparingen. Denk o.a. een besparing door demand based cleaning of het sluiten van volledige verdiepingen die anders niet of onderbenut zouden blijven. Een nuttige investering dus, op korte én lange termijn.

Uitgangspunt is wel dat we deze technologie inzetten om de verschillende touchpoints van medewerkers met het kantoor gedurende hun aanwezigheid te verbeteren. Enkele voorbeelden van dergelijke touchpoints: de aankomst op kantoor, een werkplek zoeken, een vergaderzaal reserveren, een beamer gebruiken...tot zelfs een reservatie in het restaurant. Technologie is dus een middel, geen doel op zich. Ons advies: start small and scale up.

Meet-Work-Visit van onze partner GoBright voldoet aan deze behoeften. We creëren beschikbaarheid en ondersteuning voor medewerkers met drie toegankelijke concepten: Meet, Work, Visit. Zo kunnen zij hun werk slim, prettig en efficiënt uitvoeren en neemt u als organisatie voorsprong in de War for Talent.

GoBright platform overview

Our smart office solutions make working at the office easier and more efficient

WORKSPACE DESIGNERS

Factory & showroom
Showroom Tour & Taxis

Industrielaan 20
Showroom B4

Nolimpark 1408
Havenlaan 86 C

3900 Pelt
1000 Brussels

Tel +32 11 800 700
Tel +32 2 475 22 40

info@pami.be

www.pami.be

BE 0434 820 019

Thuiswerkplek

Binnen het hybride werken krijgt thuiswerk een belangrijke rol. De thuiswerkplek maakt integraal deel uit van de werkomgeving. Als workspace designer zijn we overtuigd dat uw medewerkers thuis net zo professioneel, ergonomisch en efficiënt moeten kunnen werken als op kantoor.

Als onderneming stippelt uw HR afdeling best een doordachte, professionele strategie uit. Zo zijn er bedrijven die hun 'thuiswerkers' een basispakket aanbieden met onder meer een werkplek, bureaustoel, 2de computerscherm... Vaak als onderdeel van een flexibel cafetariaplan. Contacteer ons voor een voorstel op maat of enkele praktijkvoorbeelden van multinationals of KMO's die u voorgingen. Het helpt uw werknemers om ook thuis op een veilige en gezonde manier hun job te doen. Ze zullen uw inspanningen daarvoor zeker waarderen.

WORKSPACE DESIGNERS

Factory & showroom
Showroom Tour & Taxis

Industrielaan 20
Showroom B4

Nolimpark 1408
Havenlaan 86 C

3900 Pelt
1000 Brussels

Tel +32 11 800 700
Tel +32 2 475 22 40

info@pami.be

www.pami.be

BE 0434 820 019

Welzijn

In 2021 zal de samenwerking tussen facility, HR en IT verder toenemen. De 3 vakdomeinen groeien nog meer naar elkaar toe bij de human centered benadering in een hybride werkomgeving. De rol van facility en IT/technologie raakten we hiervoor al kort aan. Nu is het de beurt aan HR.

Door de juiste maatregelen en beleidsaanpassingen kan HR het verschil maken. Directe acties zijn noodzakelijk. Denk aan het faciliteren van en welzijn van de medewerkers, het begeleiden van leidinggevendenden die van het ene op het andere moment op afstand leiding moeten geven. Of de invoering van een flexibel cafetariaplan met oplossingen voor de thuiswerkplek. En niet te vergeten de veranderende business uitdagingen en de impact daarvan op medewerkers.

Welzijn versterk je o.a. door sociale (werk)relaties aandacht te geven, een comfortabele, ergonomische werkomgeving te creëren en medewerkers zelf hun ideale work-life balance te laten bepalen.

Via heldere communicatie, vertrouwen, duurzaam werkgeverschap, een goede omkadering en praktische ondersteuning zullen uw werknemers zich gerespecteerd en gewaardeerd voelen. Meer nog, zij zullen u daarvoor belonen, want dat is wat de 'service-winstketen theorie' ons vertelt: u zorgt goed voor uw medewerkers. Zij zorgen op hun beurt goed voor uw klanten en worden ambassadeurs van uw organisatie.

Integrate facility, HR and IT to create smart buildings for smart employees

The future is sustainable and circular

Duurzaamheid

De toegenomen aandacht voor het klimaat maakt steeds meer mensen ervan bewust dat grondstoffen eindig zijn. We moeten eraan werken om minder afval te creëren, alternatieve toepassingen te bedenken en levensduurverlenging voor producten te vinden. Voor onszelf en zeker voor de volgende generaties. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is een evidentie.

Door te kiezen om maatschappelijk verantwoord te ondernemen, zoeken we de juiste balans tussen people, planet en prosperity. Respectvol omgaan met mens, milieu en omgeving heeft een prominente plaats in onze strategie. Het is voor ons dan ook geen vrijblijvende bezigheid. We houden onszelf verantwoordelijk voor de effecten van onze ondernemingsactiviteiten op die drie gebieden. En we leggen daarover verantwoording af aan onze belanghebbenden. In 2012 ontvingen we als eerste kantoorinrichter in de Benelux het MVO-certificaat. In 2019 doorliepen we nogmaals het inspectieparcours van het externe bureau Lloyd's Register Quality Assurance. Ze verlengden onze erkenning op niveau 3 tot 2022! Weliswaar met tussentijdse opvolgmomenten. Leuk te weten is dat we nog steeds het enige bedrijf in onze sector in de Benelux zijn met dit certificaat.

In deze context passen ook onze inspanningen die we als workspace designer leveren op het vlak van de circulaire economie. Hergebruik van materialen wordt steeds normaler en een nieuwe reflex van denken. Spaarzaam en duurzaam met onze grondstoffen omgaan is niet langer een vrijblijvende hobby, maar wordt meer en meer een nieuwe levensstijl. Ook voor bedrijven. Is het eigenlijk nodig dat de klant zijn kantoorinrichting aankoopt en bezit? Of kan het voldoende zijn als hij betaalt voor het gebruik?

WORKSPACE DESIGNERS

Factory & showroom
Showroom Tour & Taxits

Industrielaan 20
Showroom B4

Nolimpark 1408
Havenlaan 86 C

3900 Pelt
1000 Brussels

Tel +32 11 800 700
Tel +32 2 475 22 40

info@pami.be

www.pami.be

BE 0434 820 019

Samengevat kunnen we stellen dat we ons in de nieuwe realiteit nog meer zullen richten op het unieke karakter van elke organisatie, persoon, taak en functie met een focus op optimale prestaties.

En laat dit nu net perfect overeenstemmen met onze missie: *we love to create inspiring and exciting workplaces that improve job satisfaction and work efficiency.*

Maatwerk

Wat betekent dit dan concreet voor uw onderneming? Helaas bestaat 'one size fits all' niet. Iedere organisatie is immers uniek. Er is geen pasklaar antwoord, geen standaard die overal past. Maatwerk en deskundigheid is vereist bij de overgang naar een hybride werkomgeving. En laat net dát onze sterkte zijn in combinatie met jarenlange ervaring op vlak van ergonomie, akoestiek, workspace design...

ADVIES NODIG?

Laat het ons snel weten!

Contacteer uw accountmanager, mail naar info@pami.be of bel naar +32 11 800 700.

Onze experts staan klaar voor u.

'Vanuit ons kot' kunnen we een eerste online meeting inplannen.

In een tweede fase kunnen we ook ter plekke komen.

Vanzelfsprekend enkel indien de nodige veiligheidsmaatregelen genomen worden.

Voor uw én onze gezondheid.

WORK
SPACE
DE
SIGN
ERS